

IX KONGRES MEDIATORÓW SZKOLNYCH I RÓWIEŚNICZYCH

W dniu 26 września 2023 r. w Gminnym Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Kamieniu odbył się IX Kongres Mediatorów Szkolnych i Rówieśniczych. Organizatorami wydarzenia byli: Podkarpackie Centrum Mediacji, Podkarpacki Kurator Oświaty, Instytut Badań Edukacyjnych oraz Gmina Kamień. W Kongresie wzięło udział 222 uczniów - mediatorów rówieśniczych z 42 szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz 131 nauczycieli, dyrektorów, pedagogów, psychologów reprezentujących 55 placówki oświatowe z Podkarpacia oraz 19 uczniów i 6 nauczycieli z Białegostoku.

Na ręce organizatorów przesłane zostały listy od Ministra Edukacji i Nauki **Przemysława Czarnka** oraz **Mikołaja Pawlaka**- Rzecznika Praw Dziecka, którzy nie mogli uczestniczyć osobiście w Kongresie ze względu na wcześniej zaplanowane obowiązki.

Tegoroczny Kongres organizowany był pod hasłem „Mediacja jako technika budowania prawidłowych relacji oraz tworzenia bezpiecznego i przyjaznego klimatu szkoły”. Wydarzenie objęli Patronatem Honorowym: Minister Edukacji i Nauki **Przemysław Czarnek**, Wiceminister Sprawiedliwości **Marcin Warchoń**, Wojewoda Podkarpacki **Ewa Leniart** oraz Marszałek Województwa Podkarpackiego **Władysław Ortyl**.

Zaproszonych gości powitał Prezes Podkarpackiego Centrum Mediacji **Wiesław Pałka**. Następnie głos zabrali: **Małgorzata Rauch**- Podkarpacki Kurator Oświaty, **Piotr Szczepanik**- Wicekurator z Lublina, **Anna Kremplewska** reprezentująca Ministerstwo Sprawiedliwości - wydział ds. Mediacji, **Beata Krzemińska**- wicedyrektor Szkoły Podstawowej Nr 47 w Białymstoku oraz za pośrednictwem połączenia on-line **Barbara Chłędowska**- koordynator ds. mediacji, sędzia Sądu Okręgowego w Rzeszowie.

Goście wyrażali swoje ogromne uznanie dla uczniów – mediatorów rówieśniczych i nauczycieli za tak liczną obecność na Kongresie, za rozwiązywanie konfliktów i budowanie przyjaznego klimatu w swoich środowiskach szkolnych.

Panel szkoleniowy rozpoczęli trenerzy mediacji z Białegostoku, **Sylwia Małachowska** oraz **Marcin Szargiej**. W wystąpieniu zwrócili uwagę na kompetencje, jakie powinien posiadać mediator:

- wiedza z zakresu poprawnej komunikacji;
- znajomość mechanizmów powstawania konfliktów i metod ich rozwiązywania;
- umiejętności niezbędne do wykorzystania tej wiedzy;
- predyspozycje takie jak: cierpliwość, dyskrecja, przewidywalność, konsekwencje.

Prelegenci przypomnieli, gdzie w dokumentacji szkolnej powinny się znaleźć zapisy regulujące mediację (statut, program wychowawczo- profilaktyczny). Opisać rolę dyrektora, nauczycieli, wychowawców i mediatorów rówieśniczych w zarządzaniu konfliktem w szkole. Podali przykładowy sposób organizacji warsztatów, które poprzedzają wprowadzenie mediacji w szkole oraz rolę Klubów Mediatorów Rówieśniczych w budowaniu dobrego klimatu danej placówki.

Informację na temat potwierdzanie umiejętności i kompetencji mediacyjnych mediatorów szkolnych i rówieśniczych za pomocą cyfrowych odznak w standardzie Open Badges przedstawiła **Urszula Buchowicz** z Instytutu Badań Edukacyjnych w Warszawie. Ekspertka merytoryczna zespołu ds. Systemu Kwalifikacji omówiła kryteria przyznawania odznak dla mediatorów rówieśniczych, ścieżkę kariery mediatora oraz kryteria, jakie należy spełnić, aby otrzymać odznaki: podstawową odznakę mediatora rówieśniczego, brązową, srebrną i złotą odznakę mediatora rówieśniczego.

Pierwszą część Kongresu zakończyły trzy symulacje mediacji wykonane przez mediatorów rówieśniczych z Białegostoku przygotowanych przez **Sylwię Małachowską** i **Marcina Szargieja**.

Po krótkiej przerwie zajęcia poprowadzono w dwóch modułach. Pierwszy dla uczniów miał charakter warsztatowy. Dziesięciu trenerów mediacji Podkarpackiego Centrum Mediacji oraz dwunastu młodzieżowych trenerów mediacji przeprowadziło warsztaty z komunikacji empatycznej oraz warsztaty z mediacji rówieśniczych. Zajęcia integracyjne poprowadził **Tomasz Januszewski** – instruktor tańca, nauczyciel Zespołu Szkół Ogólnokształcących Sióstr Prezentek w Rzeszowie. Był też czas na zabawę i nawiązanie kontaktów z mediatorami rówieśniczymi z innych szkół.

W drugim module dla nauczycieli jako pierwsza wystąpiła **Lucyna Małek- Adamiak** starszy wizytator Kuratorium Oświaty w Rzeszowie. W swoim wystąpieniu przedstawiła zapisy prawa oświatowego regulujące mediacje w oświacie, opisała wspólne działania Podkarpackiego Kuratora Oświaty, Podkarpackiego Centrum Mediacji oraz Sądu Okręgowego w Rzeszowie, (konkursy plastyczne, konkursy na symulację mediacji, pomoc przy organizacji konferencji, szkoleń, Kongresów). Nakreśliła kierunki rozwoju mediacji szkolnych i rówieśniczych na Podkarpaciu (powiększenie liczby działających Klubów Mediatorów Rówieśniczych, szkolenia i certyfikowania mediatorów szkolnych, opisanie kwalifikacji Trener Mediacji w oświacie).

Relację z „Regionalnych Kongresów Mediatorów Rówieśniczych”, które odbyły się w Turzynie Polu, Kamieniu Prusinie Tarnobrzegu przedstawiły **Małgorzata Januszewska** dyrektor Szkoły Podstawowej w Kamieniu Prusinie, **Zuzanna Konieczna** dyrektor Szkoły Podstawowej w Turzynie Polu, **Anna Czaplńska** opiekun Szkolnego Klubu Mediatora "Trójka" w SP3 w Tarnobrzegu.

Psycholog **Justyna Haduch** zapoznała zebranych z praktycznymi wskazówkami działalności wychowawczej i profilaktycznej prowadzonej przez mediatorów szkolnych i rówieśniczych. Przypomniała kierunki polityki oświatowej państwa, cele działalności profilaktycznej i wychowawczej szkół. Wymieniła zadania Klubów Mediatorów Rówieśniczych: budowanie właściwych relacji, dobrej komunikacji, przyjaznego klimatu w szkole. Wymieniła zadania szkoły, nauczycieli, mediatorów, którymi są:

- integracja całej społeczności szkolnej: uczniów, nauczycieli, pracowników;
- budowanie relacji w klasie szkole, między szkołami;
- rozwijanie kompetencji komunikacyjnych, kreatywności, rozwiązywania konfliktów;
- uczenie wyborów właściwych wartości i kierowania się nimi.

Podaje najczęściej wymienianych przez uczniów wartości: porozumienie, szacunek, zgoda, współpraca.

Rolę specjalistów w *budowaniu dobrych relacji w szkole* omówiła pedagog **Renata Rugała**. W swoim wystąpieniu zwróciła uwagę na warunki, jakie umożliwiają uczniom uczenie się, czynniki, które wzmacniają proces zapamiętywania, rolę relacji i komunikacji w budowaniu poczucia bezpieczeństwa jako podstawowej potrzeby, na bazie której mogą być zaspokajane potrzeby wyższego rzędu: przynależności, wiedzy, uznania, samorealizacji. Odniosła się do mediacji jako narzędzia pomocnego w budowaniu kultury rozwiązywania konfliktów oraz łagodzenia sytuacji trudnych. Podkreśliła, iż to specjaliści w szkole angażowani są do rozwiązywania problemów. Jeżeli pedagog, psycholog jest jednocześnie mediatorem, ma możliwość budowania poczucia bezpieczeństwa, czyli warunków i przestrzeni do efektywnego uczenia się, wolnego od stresu i negatywnych emocji. Na koniec zebrani mieli okazję wysłuchać bajki „A królik słuchał” autorstwa Cori Doerrfelda, która podkreśla znaczenie słuchania w budowaniu relacji, komunikacji, mediacji, poczucia bezpieczeństwa.

Kwalifikację rynkową „Prowadzenie mediacji w oświacie” przedstawił **Wiesław Palka**. Przedstawił założenia Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK), podał podstawowe pojęcia, którymi posługuje się ZSK, określił, kto może ubiegać się o potwierdzenie posiadanych kwalifikacji, w jaki sposób można to zrobić. Przechodząc do kwalifikacji rynkowej „Prowadzenie mediacji w oświacie”, podkreślił znaczenie kwalifikacji dla środowiska oświatowego, podał, kto może być zainteresowany uzyskaniem certyfikatu mediatora

oświatowego i jakie kompetencje będzie miała taka osoba. Następnie wymienił korzyści dla instytucji, w której zatrudniony jest nauczyciel - mediator oświatowy: podniesienie kompetencji wychowawczych i profilaktycznych, wzrost umiejętności komunikacyjnych oraz umiejętności rozwiązywania konfliktów na drodze porozumienia, zwiększenie liczby czynników chroniących zdrowie psychiczne, zmniejszenie liczby zachowań problemowych, poprawa jakości szkolnych relacji międzyludzkich, podniesienie jakości pracy szkoły, podniesienie poczucia bezpieczeństwa społecznego, emocjonalnego i fizycznego.

Na zakończenie podał zestawy efektów uczenia się, czyli wiedzę, umiejętności i postawy społeczne, które będą sprawdzane podczas walidacji, tj. egzaminu sprawdzającego posiadanie przez kandydata na mediatora kompetencji zawodowych.

Po przerwie obiadowej przyszedł czas na podsumowanie warsztatów z młodzieżą oraz przeprowadzenie III Podkarpackiego quizu wiedzy o mediacjach dla drużyn Szkolnych Klubów Mediatorów Rówieśniczych. Konkurs z wykorzystaniem aplikacji Kahoot poprowadził **Wojciech Jaślar** z Instytutu Badań Edukacyjnych. Test wiedzy z zakresu mediacji składał się z 22 pytań. W rywalizacji wzięło udział ponad 30 drużyn.

I miejsce zajęli mediatorzy ze Szkoły Podstawowej Nr 1 w Przysietnicy, drugie miejsce drużyna mediatorów z SP w Woli Mieleckiej, trzecie miejsce uczniowie z Zespołu Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Jarosławiu.

Na zakończenie Kongresu głos zabrał **Wiesław Pałka**- Prezes Podkarpackiego Centrum Mediacji, który podziękował zaproszonym gościom za ich obecność podnoszącą rangę wydarzenia. Uczniom – ambasadorom mediacji wyraził wdzięczność za budowanie przyjaznego klimatu w swoich szkołach oraz za aktywny udział w Kongresie, nauczycielom i dyrektorom złożył podziękowania za wdrożenie mediacji w szkołach oraz za nauczanie poprawnej komunikacji i budowanie relacji opartych na wzajemnym szacunku. Słowa podziękowania skierował do **Ryszarda Bugiela**- Wójta Gminy Kamień i **Damiana Miazgowicza**- Dyrektora Gminnego Centrum Kultury i Rekreacji w Kamieniu za możliwość zorganizowania Kongresu w pięknym obiekcie, za pomoc i wyjątkową życzliwość. Podziękowania przekazane zostały członkom Podkarpackiego Centrum Mediacji za włączenie się w organizację uroczystości, a szczególne podziękowania skierowane zostały do **Małgorzaty Januszewskiej**- Dyrektora SP w Kamieniu Prusinie oraz **Ewy Pityńskiej**- Dyrektora SP w Wólce Tanewskiej.

Tegoroczne spotkanie mediatorów szkolnych i rówieśniczych już za nami. Przed nami jubileuszowy X Kongres Mediatorów Szkolnych i Rówieśniczych, na który już dziś wszystkich sympatyków mediacji serdecznie zapraszamy.

Wiesław Pałka